



Stabat
Mater

סטאבט מאטר

הקאמרטה הישראלית ירושלים

מייסד ומנהל מוסיקלי: אבנר בירון

חברי התזמורת					
כינור ראשון מתן דגן* נטשה שר* כרמלה ליימן** יוקי אישיזאקה דניס ג'רסי רומן יוסופוב סופיה קירסנובה	כינור שני הדס פבריקנט* אדוארד רזניק* אומרי צח ארנולד קוביליאנסקי מיכאל קונצביץ' קרן שושני	ויולה מיכאל פלסקוב* זורון אלפרין בוריס רימר אדוארד שובייב	צ'לו צבי אורליאנסקי* מרינה כץ* אלכסנדר סינלניקוב** אסתר ולדָרס קונטרבס דמיטרי רוזנצוויג* שי פקר	חליל אסתי רופא* אבוב מוקי זוהר* אורי מירז	בסון מאוריצי פאז* קריסטיונס גריגס קרן יער אלון ראובן* רות ורון טימפני קרן פנפימון־זהבי*

נגנים אורחים: יזהר קרשון, עוגב

חברי העמותה וחברי הוועד המנהל			
רוני זהבי*, יו"ר אבנר אזולאי* יעקב אייזנר* פרופ' רות ארנון* פרופ' שלמה בידרמן	ד"ר יורם בלשר* פרופ' אבי בן בסט רו"ח תלמה ברבשקונולר פרופ' בני גיגר* עו"ד יאיר גרין* אפרת וימן גרשוני*	אילן דה פריס* רוברט דרייק פרופ' משה הדני* גרשון זוהר יהודה זיסאפל רות חשין*	ניסים לוי משה מיכלס* פרופ' מנחם פיש אורלי פרומן* פרופ' שמואל קבילי רו"ח רענן קופ*

הצוות האדמיניסטרטיבי	
מנהל כללי: עמירם שאלתיאל מנהל אדמיניסטרטיבי: מיכאל קונצביץ' מפיקה: ענת ריכטר	מנהלת מכירות: דגן פדר ספרן: גיא ארמון

מחלקת מנויים: 1-700-55-2000 / בימים א'-ה' 09:00-17:00

משרד התזמורת: רח' ההגנה 13, הגבעה הצרפתית, ירושלים / טל: 02-5020502 / פקס: 02-5020504
כתובתנו באינטרנט: www.jcamerata.com / אימייל: info@jcamerata.com

התזמורת נתמכת על ידי: משרד התרבות והספורט | עיריית ירושלים, האגף לתרבות ומסתייעת בתורמים שונים.

34
2017
2018

סטאבט מאטר

פול גודווין מנצח (בריטניה)
קרן מוצרי סופרן (ישראל)
רופרט אַנטיקנפ קונטרה־טנור (בריטניה)

ירושלים / המינהל הקהילתי הגבעה הצרפתית
יום ה', 1.2.18 בשעה 12:00

תל אביב / מוזיאון תל אביב לאמנות
מוצ"ש, 3.2.18 בשעה 20:00
יום א', 4.2.18 בשעה 20:00
יום ו', 9.2.18 בשעה 13:00

ירושלים / תיאטרון ירושלים
יום ג', 6.2.18 בשעה 20:00

סביון / בית התרבות
יום ה', 8.2.18 בשעה 20:30

• אַרכאַנג'לו קורלי (1653-1713)

קונצ'רטו גרוסו מס' 3 אופ' 6 בדו מינור

• דומניקו סקרלטי (1685-1757)

סלֶבֶה רֶגִינָה בלה מז'ור

• וולפגנג אמדאוס מוצרט (1756-1791)

אַקְזוּלְטֶטָה יוֹבִילְטָה ק' 158a/165

הפסקה

• ג'ובני בטיסטה פֶּרְגוֹלֶזִי (1710-1736)

סטאבט מאטר לסופרן, לקונטרה־טנור,
לכלי קשת ולקונטינואו

האבובן והמנצח האנגלי פול גודווין מחלק את זמנו בין אולמי הקונצרטים לבין הפקות אופרה.

בין האופרות שיזם את העלאתן וניצח עליהן: **איפיגניה בטאוריס** של גלוק באופרה הקומית של ברלין, **אונס לוקרציה** של בריטן בתיאטרון המלכותי של מדריד, **אורלנדו** מאת הנדל (בלבוש מודרני) באופרה הסקוטית וב"אופרה אוסטרליה", והאורטוריה **יפתח** מאת הנדל באופרה הלאומית הוולשית. ב-2007 בחרה עיריית האלה שבסקסוניה, עיר הולדתו של הנדל, להעניק לפול גודווין עיטור כבוד בעבור תרומתו רבת השנים להעלאתן ולביצוען של יצירותיו של המלחין הגרמני-בריטי.

תזמורת רבות בעולם ניגנו בניצוחו רפרטואר קאמרי וסימפוני מכל עידי המוסיקה האמנותית: הפילהרמונית של ה-BBC, הפילהרמוניות של רוטרדם, סטוקהולם והלסינקי, הסימפוניות של ברמינגהם, מוסקבה, סן פרנסיסקו, סיאטל, יוטה, טורונטו וטאיוואן, הסימפונית הלאומית של וושינגטון די סי, הסימפוניית "העולם החדש" של מיאמי, תזמורת האלה במנצ'סטר, התזמורת המלכותית הסקוטית הלאומית, תזמורת אלסטר, התזמורת הלאומיות של בלגיה, ספרד ופולין, תזמורת פילדלפיה ומינסוטה, תזמורת הקונצרטהאוס בברלין ורוב תזמורות רשיות השידור של גרמניה; כמו כן ניצח על הקאמרית הסקוטית והקאמרית של סנט פול.

לאורך כעשור שימש גודווין כסגנו של כריסטופר הוגווד, מייסדה ומנצחה הראשי של תזמורת "האקדמיה למוסיקה עתיקה" בקיימברידג', עמה סייר בעולם והקליט מיצירות שיץ, מוצרט וג'ון ט'וונר. שלושה מתקליטורי "האקדמיה" בניצוחו היו מועמדים לפרסי "גראמי" ו"גרמופון".

בשש שנותיו כמנצח אורח ראשי של התזמורת הקאמרית האנגלית, שיתף גודווין פעולה עם אמנים מן השורה הראשונה, ובהם הכנר ג'ושוע בל, הפסנתרנית מריה ז'ואקו פ'רש, הזמרות קירי ט'ה קאנאוה ומגדלנה קוֹז'נֶה והצ'לן מסטיסלב רוסֶטְרוֹפּוֹבִיץ'. עמם הקליט תקליטורי שטראוס, הרטמן, הנדל ואֶלְגֶר. כמו כן מכהן גודווין בשנים האחרונות כמנהלו המוסיקלי של פסטיבל באך בעיר כרמל-עליהם בקליפורניה.

מאסטרו גודווין מייחס חשיבות רבה לקידום פרויקטים לנוער שוחר מוסיקה ולנגנים בראשית דרכם. על כן הרבה לעבוד במשך שנים עם תזמורות נוער בספרד, בהולנד, בגרמניה ובאיטליה, ולסייע בעצה ובמעשה למוסדות הלונדוניים שבהם התחנך בנעוריו - הקולג' המלכותי והאקדמיה המלכותית למוסיקה. לאורך תקופה ארוכה שימש מנצח אורח קבוע בתחרות על שם המלכה אליזבת בבריסל.





רופרט אַנטיקנפ החל את דרכו כנער מקהלה בקולג' מגדלן באוקספורד ובקתדרלת "אנתוני הקדוש" בעיירה ולס בסומֶרֶסט. בסיוע מלגות למד בקינגס קולג' הלונדוני והשלים תואר שני בהצטיינות בקולג' המלכותי למוסיקה של לונדון. עם תום לימודיו קצר פרסים בתחרות הבינלאומית המושטת "סטלה מריס" 2013*, הן בקטגוריית האופרה והן בקטגוריית הלידר. הוא העפיל למקומות הראשונים בתחרות השירה ע"ש צ'ֶסְטֵי באינסברוק שבאוסטריה ובתחרות השירה הבינלאומית בארמון רִינְסְבֶּרג בגרמניה.

הקריירה האופראית של אַנטיקנפ החלה במסגרת האנסמבל הצעיר של תיאטר אן דר וין בווינה, שם גילם בין היתר את פִּינְדְרוֹ ב**שׁוֹבוֹ שֶׁל אוֹלִיסְס לְמוֹלַדְתּוֹ** של מונטוורדי, מִרְטָאֵ ב**סְמִירְמִידָה** של וינצ'י/הנדל והתפקידים הראשיים ב**אוֹרְלַנְדוֹ וּרְדִמִּיסְטוֹ** של הנדל. באחרונה גילם את התפקידים הראשיים ב**טְמַרְלֵנוֹ** של הנדל ו**אחנתון** של פיליפ גלאס ואת לל בעל**מת השלג** של רימסקי־קורסקוב. בין הופעותיו הקונצרטיות:

אורטוריית חג המולד, המיסה בסי מינור ומתאוס פסיון של באך, **ישראל במצרים** ו**שלמה** של הנדל, **הרקוויאם** של מוצרט, **סטאבט מאטר** של ויואלדי ו**כרמינה בוראנה** של אורף. זאת הופעתו הראשונה עם הקאמרטת הישראלית ירושלים.

*התחרות מתקיימת מדי שנה במהלך שייט על אניית הפאר "אירופה".



קרן מוצרי החלה את דרכה המוסיקלית בלימודי צ'לו. אחרי שהשלימה - בהצטיינות יתרה - תואר ראשון בביולוגיה באוניברסיטת תל אביב, סיימה לימודי תואר שני באקדמיה ההולנדית הלאומית לאופרה. מאז קנתה לה שם כזמרת מבוקשת, שהרפרטואר שלה נפרש מהרנסנס ועד למאה ה-21.

באחרונה הופיעה מוצרי ב**מעבר לתווים: דיוקן של פייר בולז עם אנסמבל אֶסְקו/שְׁנֶבֶרְג** בניצוח אטיין סִיבֶנס, ב**תשוקה** (Passion) מאת פסקל דוסֶפֶן עם "אנסמבל מוֹדֶרְן" בניצוח פרנק אולו, בבכורה עולמית של **מחזור פְּסוּאָה השלם** מאת יאן ואן דה פוטה עם אנסמבל אֶסְקו/שְׁנֶבֶרְג בניצוח רִינְבֶּרְט דֶה לָאו, ב**המהומים ושירים של פו הדוב** מאת אוליבר נֶסֶן (Knussen) עם אנסמבל נוֹרְבוֹטֶן בניצוח כריסטיאן קֶרְלֶסֶן, ב**מתאוס פסיון** של באך בניצוח ג'ושוע ריפקין, ב**מיסה הגדולה** של באך בניצוח אנדרו פֶרוֹט, ובסדרת קונצרטי השבת בקוֹנְצֶרְטֶבֶאוּ באמסטרדם.

באופרה גילמה קרן מוצרי תפקידים משל הנדל, מוצרט, אופנבך וסמטנה, והשמיעה רפרטואר בן־זמננו מאת פסקל דוסֶפֶן, ג'ורג' בנג'מין, קֶלְס דֶה פְּרִיס ואוסקר ביאנקי. כמה מן התפקידים הללו נכתבו במיוחד בעבורה. כפרשנית מומחית למוסיקה עכשווית, הופיעה מוצרי ברחבי אירופה עם מלחינים כגון לואי אַנְדֶרִיסֶן ההולנדי, סטיב רייך האמריקני וקֶהָ סְרִיָּאָהוּ הפינית.



אורטוריה

אבנר בירון מנצח

האנה בֶּלְז'יקוֹבָה סופרן (צ'כיה)

דניאלה סְקוֹרְקָה סופרן (ישראל)

מָרְטֵן אַנְגֶּלְצ'ס קונטרה־טנור (הולנד)

מָרְסֵל בְּקֶמֶן טנור (הולנד)

מארק ויילד טנור (סקוטלנד)

רוברט דיוויס בס (בריטניה)

המקהלה הקאמרית של ריגה "אֶוֶה סול" (לטביה)

בני הנדל קריין (ישראל)

· הנדל / שאול

ירושלים: תיאטרון ירושלים

יום ג', 6.3.18 בשעה 20:00

תל אביב: מוזיאון תל אביב לאמנות

יום ה', 8.3.18 בשעה 20:00

יום ו', 9.3.18 בשעה 13:00

מוצ"ש, 10.3.18 בשעה 20:00



חושבים מוסיקה 3 / רק לרקוד

אנדרס מוסטון מנצח

מקהלת הבנות אֶלְרֵהִין (אסטוניה)

יצירות מאת גֶּסְטוֹלְדִי, לולי, בטהובן, דבוז'אק, פורה, שוסטקוביץ' ועוד, וריקודי עם אסטוניים בעיבוד למקהלה ולתזמורת.

ירושלים: תיאטרון ירושלים, אולם הנרי קראון

יום ו', 16.2.18 בשעה 11:00

פתח תקווה: היכל התרבות

יום א', 18.2.18 בשעה 20:00

תל אביב: מוזיאון תל אביב לאמנות, אולם אסיא

יום ו', 23.2.18 בשעה 11:00

רחובות: מכון ויצמן למדע, אולם ויקס

מוצ"ש, 24.2.18 בשעה 20:00

לרגו / אלגראדג'ו / גראוה /
ויואצ'ה / אלגרו



חוקרי המוסיקה רואים בארכאנג'לו קורלי מפלס דרך להישגיהם של גדולי הבארוק של הדור שאחריו - ויאלדי, הנדל ובאך. אף כי קורפוס היצירות שהותיר מצומצם למדי, השפעתו ניכרת לדורות: נגינת הכינור שלו נודעה בצלילה הצלול ובליריותה, וקורלי, מורה משובח ואהוד, הצליח להנחיל את שיטותיו בנגינה - הן במשיכת הקשת והן בפריטת האצבעות, לתלמידים רבים. אשר להלחנותיו, הן היו נדבך חשוב לקראת הבאות, הן בעיצוב צורת הקונצ'רטו, והן בפיתוח הטונאליות המודרנית. "הקדמת דיסוננסים"*¹, למשל, היא חלק מפיתוח זה: צליל דיסוננטי משולב באקורד, ורגע אחר כך מתברר שהוא "שייך" לאקורד הבא. קורלי זכה עוד בחייו להצלחה ככנר וכמלחין ולרווחה כלכלית.

הוא נולד בעיירה קטנה בין רוונה לבולוניה, וחישה מהר גילה הכומר שלימדו לנגן בכינור, כי תלמידו עולה על רבו. כיוון שכן, נשלח ארכאנג'לו להשתלם אצל גדולי הכנרים באַקְדֵמְיָה פִּילֶרְמוֹנִיקָה של בולוניה. גם פריס הרחוקה קרצה לכנר הצעיר, אך משהחליט לנסות בה את מזלו, נתקל שם בצרות עינו של ז'אן־בטיסט לולִי, איטלקי מְצוֹרֶפֶת, שהיה בימים ההם ההגמון הכל־יכול של זירת המוסיקה הפריסאית. פרישת הכנפיים של קורלי יצאה אפוא אל הפועל לא בפריס אלא ברומא, שם התיישב סביב 1675. בתחילה היה למוסיקאי ב"אקדמיה ארקדיה" של המלכה השבדית

כריסטינה, צמאת־דעת ואסתטיקה שהחליטה לוותר על כס המלוכה בארצה כדי להפוך לפטרונית האמנויות ברומא. אחרי מותה, "אומָץ" קורלי בידי שני חשמנים, הקרדינל פֶמְפִּילִי והקרדינל אוֹטוֹבּוֹנִי. אלה התפעמו, איש איש בתורו, מיכולותיו והעניקו לו מעון מרווח ושכר נאה. במותו, נקבר קורלי בפנתיאון של רומא.

כאמור, יצאו תחת ידי קורלי שישה אופוסים**². חמישה הראשונים, שיצאו לאור עוד בחייו, הכילו תריסרי סונטות וטרירי סונטות לכלי קשת, ואילו אופוס מס' שש, שיצא לאור באמסטרדם שנה אחרי מותו (1714), כלל 12 קונצ'רטי גרוסי.

קונצ'רטו גרוסו הוא קונצ'רטו שבו מתקיים דיאלוג בין שלושה סולנים לבין תזמורת (הקרויה גם רִיפֵּינּו). הקונצ'רטי שבאופוס 6 בנויים ארבעה, חמישה או שישה פרקים, לסירוגין אטיים ומהירים, מדיטיטיביים וריקודיים. שלישיית הסולנים

הם כינור א', כינור ב' וצ'לו, וברִיפֵּינּו כלי קשת וקונטינואו.

בקונצ'רטו שלפנינו חמישה פרקים: **בפרק א'** כל הנגנים משמיעים אמירת **לרגו** אטית מדודה וחגיגית. **פרק ב'** פותח בפוגאטו מהיר מידי הסולנים - **אלגרו** - והתזמורת מחזיקה־מחרה אחריהם. **אדג'ו** מְאֵט מסכם. אחרי **פרק אמצעי** קצר ומלנכולי - **גראוה** - עליצות משתלטת, כלי הקשת גבוהי הצליל מהדהדים זה אחרי זה, הצ'לי מנסרים נמוך, ומנגינות הוויאצ'ה הריקודי משוכפלות שוב ושוב. במה מסיימים אחרי **פרק ד'** ערני? **בפרק ה'** ערני ממנו. בוורטואוזיות מופגנת - **אלגרו** - הכנרים הסולנים מגישים מרוץ פוגאלי, כבפרק ב', ונגני הריפֵּינּו מנסים לחקות את מרוצם המהיר כמיטב היכולת.

* באנגלית: Suspended harmonies

** ועוד כמה יצירות, שלגבי קצתן לא מוברר עד הסוף אם הן שלו.



פיגרה בהרבה מריה־ברברה המלכה, אם הצליחה לנגן את הלחנותיו".

כששימאות סונטות הותיר סקרלטי בעזבונו, ומלבדן, כאמור, בתחילת דרכו, כמה אופרות וקנטטות, כמה סינפוניות

שאין כמותם אצל שום מלחין אחר במאה ה-18: צליליגיטרה, קריאות־רחוב, הלמות־פרסות ושאר קולות המולת החצר וסביבותיה משובצים בהן. "והוסיף: סקרלטי היה מוירטואוזי המקלדת הגדולים של עידנו, ואחריו כנראה לא

הייתה שנה טובה לעולם המוסיקה: בפברואר בא

לעולם באייזנך יוהאן־סבסטיאן, בן למשפחת באך, במרס נולד בהאלה התינוק גאורג־פרידריך לבית הנדל, ובאוקטובר, בנאפולי, נולד לאַנטוֹניָה סקרלטי ולבעלה המלחין אַלְסֶנְדְרוֹ עוד בן, והוחלט ששמו ייקרא דומניקו.

לימים קוטלג דומניקו סקרלטי כמלחין מובהק של מוסיקה כלית. בראשית דרכו ניסה ללכת בדרכי אביו ולהלחין אופרות ואורטוריות, אך התוצאה לא ניבאה את הצלחות ההמשך. מזלו התהפך בגיל 35, משקיבל את משרת המורה למוסיקה של מריה־ברברה לבית בֶּרְגֶנְצֶה בליסבון.

מריה־ברברה הייתה נסיכה אסתמטית, בעלת ידע נרחב ביותר במוסיקה וצמא גדול ללמידה, ומשנישאה ליורש העצר הספרדי, לימים המלך פרננדו השישי, הוזמן דומניקו להצטרף אל הפמליה ולהמשיך להדריך את הגבירה בהלחנה ובנגינת צ'מבלו. בדרכי אנדלוסיה, בין סביליה, גרנדה וקדיס, הובל הצ'מבלו הנסיכותי־מלכותי - לעתים על גב פרדות - ובסופו של דבר התמקמה המשפחה המלכותית במדריד, שם נשאר עם דומניקו סקרלטי (או בשמו הספרדי Domingo Escarlatti) טף חייו.

בתקופה זו ייחד המלחין האיטלקי את רוב זמנו ומרצו לכתוב סונטות חד־פרקיות קצרות בעלות מבנה בינארי (ABAB). היסטוריון המוסיקה ויליאם מאן מסכם: "במיניאטורות האלה יש אפקטים

סלבה רג'ינה

טקסט לטיני מאת מחבר ימיבינימי
עברית: בני הנדל

שְׁלוֹם הַמַּלְכָּה, אִם הֶרְחַמְתָּם,
חַיִּינוּ, מִתְקִינָנוּ, תְּקַוְתָּנוּ, שְׁלוֹם!

אֵלֶיךָ אֲנוּ קוֹרְאִים, בְּנֵי חַוָּה הַגּוֹלִים;
אֵלֶיךָ נִאֲנָחִים,
מִתְאַבְּלִים וְדוֹמְעִים,
בְּעֵמֶק הַבְּכָא הַזֶּה.

אָנָּה, אִפּוּא, מְגִינָתָנוּ,
אֶת עֵינֵיךָ הֶרְחוּמוֹת
הַפְּנֵי אֵלֵינוּ;
וְגַם אֶת יְשׁוּעָה,
פְּרִי בִטְנֵךְ הַבְּרוּךְ,
הֶרְאֵי לָנוּ, לְאַחַר תֵּם גְּלוּתָנוּ.
הוּא הַבְּתוּלָה מְרִיָּה,
רְחוּמָה, קְדוּשָׁה, מְתוֹקָה.
אָמֵן!

Salve, Regina, Mater misericordiae,
Vita, dulcedo, et spes nostra, salve!

Ad te clamamus exsules filii Evæ,
Ad te suspiramus,
gementes et flentes,
In hac lacrimarum valle.

Eia, ergo, advocata nostra,
Illos tuos misericordes
Oculos ad nos converte;
Et Jesum,
Benedictum fructum ventris tui,
Nobis post hoc exsilium ostende.
O clemens, o pia, O dulcis
Virgo Maria.
Amen!

וכמה יצירות ליטורגיות. לפופולריות רבה
יחסית זכו הסטאבט מאטר שלו משנת
1715 והסלבה רג'ינה שלו משנת 1757,
קרוב לוודאי יצירתו האחרונה.

במרכז המזמור סְלֵבָה רְגִינָה*, הקרוי גם
"אֲנְטִיפֹן מְרִיָּה", עומדת אִם־ישו. בניגוד
לסטאבט מאטר, המתאר את סבלה, כאן
עדת המאמינים פונה אליה בתחינה כי
תעניק להם מזור ונחמה. המזמור מושר
בתפילות הערבית של הכנסייה הקתולית
מחג השילוש הקדוש ועד קרוב לחג
המולד. עדות למרכזיותו הוא המספר
הרב של לבושים מוסיקליים שזכה בהם
מראשיתה של המוסיקה המתועדת –
מִלְחָנִים גֶּרְגּוֹרִיאֲנִיִּים בימי הביניים ועד
לחנים אנגליים, הולנדיים וספרדיים
מרובים ברנסנס. מן הבארוק ואילך
הלחינוהו בין היתר: הנדל, לולי, פרגולזי,
היידן, סליירי, שוברט, ליסט, פורה,
יאנאצ'ק, פולנק, פֶּרְט ואנדרו לויד ובר.

הסלבה רג'ינה* של סקרלטיהבן מלוה
בכלי קשת ובקונטינואו. הפנייה **שְׁלוֹם**
הַמַּלְכָּה מתחילה לאט אחרי הקדמה כלית
קצרה במשקל 3/4. **אֵלֶיךָ אֲנוּ קוֹרְאִים**
מתחיל באנדנטה אטי, וממשיך בגֶּרְוָה אטי
ממנו ונוגה, **אֵלֶיךָ נִאֲנָחִים** הוא אדג'ו, **אָנָּה,**
אִפּוּא – אנדנטה, וכך גם **הֶרְאֵי לָנוּ**. המשפט
האחרון בתפילה הוא אדג'ו ובו קדנצה
קצרה, והמילה אָמֵן! החוזרת ח"י פעמים
היא בטמפו אלגרו רב־תקווה.

* או "רְגִינָה" בהגייה הגרמנית.

Salve
Regina



נהוג בימים ההם: צייד את הכוכב ב"חומר" נוסף, חוץ אופראי: מוטט.

בכורת אקזולטטה יובילטה הייתה ב-17 בינואר 1773 בכנסיית סן אנטוניו במילאנו. משערים כי ראוציני עצמו כתב את הלברית. **הפרק הראשון**, אלגרו בפה מז'ור, מתחיל באקדמה כלית עליזה, שבה ציפייה נבנית לקראת תחילת השירה. טוטי, עם צמד אבובים מתבלטים בפראזה חזרתית, מטרימים בצלילים את מה שייאמר במזמור: "שִׁירֵיכֶם הַנְּעִימִים יַעֲנֶנוּ בְּרִקְיעִים". שירת הקולוֹרְטוֹרָה מסתלסלת ורצופת טרילים ודילוגי סולם מעלה־מטה, והיא נדמית כשירת ציפור על ענף, לא פחות.

השנואה אצל הארכיבישוף קולורדו של זלצבורג, היא המוקדמת ביותר מבין שלל יצירותיו המככבות בהתמדה על בימות הקונצרטים של העולם.

המוטט נכתב בעבור הקֶסֶטְרֶטו* האיטלקי וְנִנְצִיֹו רְאוּצִינִי, לא רק זמר משוכלל (כפי שאפשר להבחין מיד כששומעים את הדרישות שהציב לו מוצרט במוטט), אלא גם פסנתרן מחונן, אמרגן ומלחין. בין דצמבר 1772 לסוף ינואר 1773 גילם רְאוּצִינִי תפקיד באופרה **לוֹצִ'וֹ סִילְהָ**, שגם אותה הלחין מוצרט באותה העת במילאנו. המוצרטים שהו במילאנו כל אותו חודש, כמוכן, וולפגנג לא בזבז את זמנו, אלא עשה מה שהיה די

את המוטט אקזולטטה יובילטה הלחין מוצרט במילאנו בדצמבר 1772, בהיותו בן כמעט 17. שהותו באיטליה חתמה עשור גדושי־מסעות, שבהם היטלטל ילד/נער הפלא בלוויית אביו לאופולד*, באינקץ ערי אירופה - וינה, פראג, מינכן, מנהיים, ברן, פריס, לונדון, אמסטרדם, האג, פירנצה, רומא, נאפולי, מילאנו - כדי להציג לפני שועי עולם ואורחיהם את נפלאות "התופעה": ילד, שהוא גם קלידן מחונן, גם כנר וירטואוז, גם מאלתר רבי־השראה וגם מלחין מעורר השתאות.

כדי להבין מהו גיל 17 במונחים מוצרטיים, ראוי להיזכר איך תואר בהיותו בן שבע, בידי וולפגנג אחר, פון גתה. גתה כותב בזקנתו על מפגש בפרנקפורט ב-1763: "לו ניתן לי הדבר, הייתי מבקש לשמוע שוב את אלטורי מוצרט על המקלדת. שמעתי רק פעם אחת, בהיותי בן 14, והמראָה חקוק בזיכרוני כאילו היה זה אתמול: זאטוט בן שבע יושב לו ליד הפסנתר, כאילו נולד שם, חרב צעצוע תלויה ברפיון על מותנו, וראשו הקטן נושא בגאווה שיער מסולסל. האצבעות מפזזות על הקלידים כמקהלה צוהלת, וברור לך שלעולם לא יטעו בנתיבתם האלוהית. לעתים שר עם נגינתו, וקולו - קול ילד זך - הפך את המנגינה הפשוטה ביותר לחגיגה".

אם כך בגיל שבע, הרי שמוצרט בן השבע־עשרה, שהמסעות המפרכים עם האב חשפו אותו לכל סגנונות המוסיקה המרכזאירופיים, הוא מלחין בשל, והמוטט הזה, אחרונת היצירות שהלחין בדרכים, "רגע" לפני היקבעותו במשרתו

אַקְזוּלְטָטָה יוֹבִילָטָה

הלברית כנראה מאת הקסטרטו וננצ'ו ראוצ'יני
עברית: בני הנדל

- | | |
|---|---|
| <p>1. שִׁישׁוּ וְעִלְצוּ עִמָּחֹת
אַתָּן, הוּי נְשָׁמוֹת בְּרוּכוֹת,
שִׁירֵיכֶם הַנְּעִימִים
יַעֲנוּ בְּרִקְעִים,
יִגְנוּ שְׁחֻקִים עִמִּי.</p> <p>2. קֵם לוּ בְּקֶר מְלֵא אוֹרָה,
אִין עֵבִים בּוֹ וְסֻעָרָה;
שְׁלוֹת־פֶּתַע נְעוֹרָה
לְצַדִּיק, בְּמִקּוֹם לִיל־שָׁחַר.
עוֹרֵינָא שְׁמַחִים עִתָּה
כָּל דְּרֵי הַעֲלֻטָּה,
תְּנוּ לְשַׁחַר הַמַּרְנִין,
זְרֵי שׁוֹשְׁנִים בְּמִלּוֹא יַד־יָמִין.</p> <p>3. אַתָּה, עֲטֹרַת תָּם בְּתוֹלֵי,
אַתָּה, שְׁלוֹם נָא לָנוּ תְּנֵי,
אַתָּה נְפְשׁוֹתֵינוּ עוֹדְדֵי,
אַתָּה לְבוֹת הַנְּאֻנְחִים.</p> <p>4. הַלְלוּיָהּ, הַלְלוּיָהּ!</p> | <p>1. Exultate, jubilate,
O vos animae beatae,
Dulcia cantica canendo,
Cantui vestro respondendo,
Psallant aethera cum me.</p> <p>2. Fulget amica dies,
Jam fugere et nubila et procellae;
Exorta est justis inexpectata quies,
Undique obscura regnabat nox.
Surgite tandem laeti
Qui timuistis adhuc,
Et jucundi aurorae fortunatae
Frondes dextera plena et lilia date.</p> <p>3. Tu virginum corona,
Tu nobis pacem dona,
Tu consolare affectus,
Unde suspirat cor.</p> <p>4. Alleluja, alleluja!</p> |
|---|---|

הפרק השני, אף כי מספר שורותיו כפול
מזה של הבתים האוגפים, נמשך אך דקה.
כיצד? זהו רציטיבי, כנהוג במוטטים
איטלקיים של התקופה, ואין בו שום
חזרה ואף מליסמה. הוא תפילה רצופה,
המלווה בעוגב בלבד.

הפרק השלישי, אנדנטה ריקודי וסינקופי,
מראה יפה מדוע יש הקוראים למוטט
קונצ'רטו לסופרן ולתזמורת: לאנסמבל
שותפות מלאה בשיח עם הקול המזמר.
בד בבד, גם הסקציות שלו משוחחות בינן
לבין עצמן בפתחה, בנגינת הביניים ובסיום
הכלי. המוסיקולוג אלפרד איינשטיין קורא
לפרק הזה "שירת ויולות הלטופות בידי
הכינורות", וסיום הפרק, שהוא גם מעבר
בין פרק ג' לפרק ד', הוא מלאכת מחשבת
בפני עצמה: שלוש תיבות מובילות מלה
מז'ור לפה מז'ור, ממשקל 3/4 למשקל
2/4, וממפעם אטי למהיר מאוד. נוהגים
לומר שמעבר בין פרקי כזה "הומצא בידי
בטהובן", אבל הנהו כאן.

הפרק הרביעי, מולטו אלגרו, חוזר לפה
מז'ור של פרק א' והוא חגיגת "הללויה" אחת
גדולה. 33 פעמים חוזרת המילה "הללויה",
והיא בלבד, בגוני גוונים. בפעם ה-15 מוענקות
לה 47 תווי סלסול, ובפעם ה-24 הסלסולים
נמשכים על פני עמוד פריטורה שלם. תהיה
זאת טרחנות לשמה לספור את המליסמות.

*בתחילה גם עם האחות מריה'אנה (ננצ'ל).

**קסטרטו=סריס. כך נקרא באותה תקופה

כל זמר בעל קול גבוה, שמנעדו כמנעד סופרן
או מצ'רסופרן.

Exultate
jubilate

1. **אם נצבת** – גראווה בפה מינור 4/4 דואט.
2. **את לבה המתיפח** – אנדנטה אמורוזו בדו מינור 3/8 אריה של הסופרן.
3. **מה נוגה היא, מה סובלת** – לרגטו בסול מינור 4/4 דואט.
4. **מה סובלת, מתאבלת** – אלגרו מודרטו במי במול מז'ור 2/4 אריה של הקונטרה־טנור.
5. **מי האיש שלא ידמע** – לרגו בדו מינור 4/4 דואט.
6. **עת חטאי עמו כפר הוא** – אלגרו בדו מינור 6/8 דואט.
7. **ראתה החף מפשע** – טמפו ג'וסטו (זמן מדויק) בפה מינור 4/4 אריה של הסופרן.
8. **אם, מקור האהבה** – אנדנטינו בדו מינור 3/8 אריה של הקונטרה־טנור.
9. **תני אשך בי, עד אלהב** – אלגרו בסול מינור 2/2 דואט.
10. **אם קדושה, פצעגי הגוף** (ועוד 5 בתים) – טמפו ג'וסטו (זמן מדויק) מי במול מז'ור 4/4 דואט.
11. **תני לי כי אשא מותו** (ובית נוסף) – לרגו סול מינור 4/4 אריה של הקונטרה־טנור.
12. **לא אבער ביום הדין** (ובית נוסף) – אלגרו מה נון טרופו סי במול מז'ור 4/4 דואט.
13. **כשיחדל גופי להיות** – לרגו אסאי בפה מינור 4/4 דואט.
14. **אמן** – פרסטו אסאי בפה מינור 2/2 דואט.



סקרלטי ("סקרלטי האב"). היו מלחינים שהתפעלו מיצירתו של פרגולזי כל כך, עד כי נטלו חלקים ממנה ליצירותיהם: פֶּאִיזֶ'לו, אֵיִיבֶּ'ר וִי.ס. באך. ז'אן ז'אק רוסו הפריסאי כינה את פתיחת היצירה "הדואט המושלם והמרגש ביותר שיצא אי פעם תחת ידי מלחין כלשהו".

את הסטאבט מאטר (מילולית: "עמדה האם"), טקסט שירי פרנציסקני מן המאה ה-13, נוהגים לשיר בימי התענית שלפני חג הפסחא. בחלקו הראשון הוא מביא את תיאור ייסורי מרים אם ישו לנוכח צליבת בנה, ובחלקו השני הוא מביע תפילה לטיהור נפשו של המאמין. קולות שני הסולנים, סופרן וקונטרֶ'לטו (או קונטרה־טנור), מסמלים את קולה של הקהילה המתפללת. פרגולזי חילק את 20 בתי הטקסט הימניביימי לידי 12 פרקים, כדלקמן:

שלושת עידני הבארוק מיוצגים בקונצרט שנגנן היום: קוֹרְלִי הוא נציג הבארוק המוקדם, סקרלטי הבן הוא איש הבארוק התיכון, ואילו ג'ובאני פרגולזי הוא שגרירו של "שיא הבארוק" – תקופת ויואלדי, הנדל ובאך. פרגולזי הצטיין כנגן עוגב וכינור והלחין אופרות, יצירות כליות ומוסיקה דתית. בסגנון כתיבתו – וזאת רואים גם ביצירה שלפנינו – יש סממני התקרבות לעידן הקלאסי, תקופת היידן ומוצרט.

פרגולזי נולד בעיר־מדינה הקטנה יְזִי במרכז איטליה, ומ-1725 פעל בנאפולי, לשם הגיע כדי ללמוד מוסיקה. עם תום לימודיו, הספיק לנהל תזמורות של שני אצילים נאפוליטניים, בטרם נפטר ממחלת השחפת במנזר פרנציסקאני בעיירה פוצואולי שליד נאפולי, והוא בן 26 בלבד.

שתיים מיצירותיו, שהצליחו כבר בזמנו, והן מנוגנות תדיר גם היום, הן האופרה בופה **המשרתת הגבירה** והיצירה הדתית **סטאבט מאטר**, שאותה הלחין בשבועות האחרונים של חייו. דא עקא, הסמכות המוסיקלית הנחשבת ביותר בסביבת פרגולזי, המלחין והנזיר הפרנציסקני, האב (פְּדֶ'רה) מרטיני, טען כי היצירה הליטורגית "נדבקה" בסממני האופנות* של היצירה האופראית, וכי לא ב"אופראיות" יש לפאר את המשיח ואת אמו הבתולית.

החדשה הטובה בעבור פרגולזי הייתה, שהכנסייה שהזמינה ממנו את היצירה, החליטה להעדיפה על פני סטאבט מאטר קיים שהושמע בה לאורך שנים – הסטאבט מאטר שהלחין בסביבות 1700 אֶלְסֶנְדֶּרוֹ

*בכך התכוון לאותם סממנים "גלנטיים", שיאפיינו לימים את מוסיקת העידן הקלאסי: העדפת ההומופוניה לפוליפוניה וגם טכניקת "הקדמת הדיסוננסים" (ראו מאמר קורלי).

9א. אַם קדושה, פּפּעֵי הגוף,
שֶׁל ישוע הצלוב
טעי־נא בלב־בי.

9ב. סבֵל זֶה שְׁבִינְךָ נטל
בְּמִקְוֵי, בְּרוּב עֵמֶל,
נָא חֲלִקֵי עִמִּי.

9ג. תְּנִי לִי זֹאת: עִמְךָ לִבְכוֹת,
אֶת צְלוּבְנֵי לִבְכוֹת
כְּלִישְׁעוֹת יִמִּי־חֵי.

9ד. לְצַדִּיק, אֶצֶל הַצֵּלֵב,
אֶקְוֶנָה עִמְךָ עֲלִי,
וְאֵזִיל אֶת דְּמַעוֹתַי.

9ה. בְּתוֹלֵה זָכָה, בְּרָה,
אֵל תְּהִי עִמִּי מְרָה,
תְּנִי כִי אֲבַכְךָ עֲלִי.

10א. תְּנִי לִי כִי אֶשָׂא מוֹתוֹ,
אֶת סְבִלוֹ אֶשָׂא אִתּוֹ,
וְאֶזְכֹּר אֶת פְּגַעֵיו.

10ב. תְּנִי: אֶכְאֵב אֶת כְּאִבּוֹ,
אֶשְׁתַּכַּר בְּדוֹי הַצֵּלֵב,
מְרוּב אֶהְבֶּה לִבְנִי.

11. לֹא אֲבַעֵר בְּיוֹם הַדִּין,
כִּי עֲלִי - כִּךְ אֶאֱמִין -
תְּסוּכְךָ הַיֵּטֵב כְּנַפְךָ.

11א. תְּנִי לְצֵלֵב לְשִׁמּוֹר עֲלִי,
הֵן מוֹת־בְּנִי מִבְּטוּחֵי־חַיִּי,
לִי חֲסָדוֹ מוֹשִׁיעַ.

12. כְּשִׁיחְדֵּל גּוֹפִי לְהִיּוֹת,
תְּנִי לְנִשְׁמָתִי לְחַיּוֹת
בְּמְרוֹמֵי רְקִיעַ.

אַמֵּן.

9a. Sancta Mater, istud agas,
Crucifixi fige plagas
Cordi meo valide.

9b. Tui Nati vulnerati,
Tam dignati pro me pati,
Poenas mecum divide.

9c. Fac me vere tecum flere,
Crucifixo condolere,
Donec ego vixero.

9d. Juxta Crucem tecum stare,
Te libenter sociare
In planctu desidero.

9e. Virgo virginum praeclara,
Mihi jam non sis amara,
Fac me tecum plangere.

10a. Fac, ut portem Christi mortem,
Passionis fac consortem,
Et plagas recolere.

10b. Fac me plagis vulnerari,
Cruce hac inebriari,
Ob amorem Filii.

11. Inflammatus et accensus,
Per te, Virgo, sim defensus
In die iudicii.

11a. Fac me cruce custodiri,
Morte Christi premuniri, Confoveri
gratia.

12. Quando corpus morietur,
Fac, ut animæ donetur
Paradisi gloria.

Amen.

1. אַם מְכַת יְגוֹן דּוֹאֲבַת,
מוֹל הַצֵּלֵב בּוֹכָה נִצְבָּת,
עַל הַצֵּלֵב תְּלוּי בְּנָה.

2. אֶת לִבָּהּ הִמְתִּיפָה
לְהַב הַכְּאֵב פּוֹלַח,
יִסוּרֵיוֹ הֵם יְגוֹנָה.

3. מַה נוֹגֶה הִיא, מַה סוֹבְלַת,
הַבְּרוּכָה, הָאֵם לַיִלֵּד,
בֶּן יַחֲדִיד וְאִין אַחֵר.

4. מַה סוֹבְלַת, מִתְאַבְּלַת,
הַקְּדוּשָׁה אֵל מוֹל מְרָאֵהוּ
שֶׁל הַבֵּן הִמְתִּיסֵר.

5א. מִי הָאִישׁ שֶׁלֹּא יִדְמַע
עַתָּה אִם זֹו יֵרָאֶה, יִשְׁמַע,
הַנִּמְקָה בִּיגוֹנָה?

5ב. מִי יוּכַל עִמּוֹד בְּשִׁקְטָה
עַתָּה יְהִיגָה בָּהּ, בְּצַדִּיקוֹת,
מִתְעַנָּה בְּצַעַר בְּנָה?

5ג. עַתָּה חֲטָאֵי עִמּוֹ כִּפֵּר הוּא,
רְאֵתָה אִיךָ מִתִּיסֵר הוּא,
בְּשׁוֹטִים הִלְקוּ אוֹתוֹ.

6. רְאֵתָה הַחֶף מִפֶּשַׁע
מִתְעַנָּה וְחֲסֵר יִשְׁע,
עַד פְּרָחָה נְשִׁימָתוֹ.

7. אֵם, מְקוֹר הָאֶהְבָּה,
בְּלִבִּי תְּנִי דְאֶבָּה,
וְעִמְךָ אֶז אֶתְאַבֵּל.

8. תְּנִי אֶשְׁךָ בִּי, עַד אֶלֶהֶב
וְאֶת מְשִׁיחִי אֶהֱבֶה;
כִּךְ אֶזְכֶּה בְּחֲסֵד־אֵל.

1. Stabat mater dolorosa
Juxta Crucem lacrimosa,
Dum pendebat Filius.

2. Cujus animam gementem,
Contristatam et dolentem
Pertransivit gladius.

3. O quam tristis et afflicta
Fuit illa benedicta,
Mater Unigeniti!

4. Quae moerebat et dolebat,
Pia Mater, dum videbat
Nati poenas inclyti.

5a. Quis est homo qui non fletet,
Matrem Christi si videret
In tanto supplicio?

5b. Quis non posset contristari
Christi Matrem contemplari
Dolentem cum Filio?

5c. Pro peccatis suae gentis,
Vidit Jesum in tormentis,
Et flagellis subditum.

6. Vidit suum dulcem Natum
Moriendo desolatum,
Dum emisit spiritum.

7. Eja, Mater, fons amoris
Me sentire vim doloris
Fac, ut tecum lugeam.

8. Fac, ut ardeat cor meum
In amando Christum Deum,
Ut sibi complaceam.



34
2017
2018

Stabat Mater

Paul Goodwin conductor

Keren Motseri soprano (Israel)

Rupert Enticknap countertenor (UK)

• **Arcangelo Corelli** (1653-1713)

Concerto Grosso op. 6 n. 3 in C minor

• **Domenico Scarlatti** (1685-1757)

Salve Regina in A Major

• **Wolfgang Amadeus Mozart** (1756-1791)

Exsultate Jubilate K. 165/158a

Intermission

• **Giovanni Battista Pergolesi** (1710-1736)

Stabat Mater for soprano
and contralto, Strings and continuo

Tel Aviv / Tel Aviv Museum of Art

Saturday, February 3 2018 at 20:00

Sunday, February 4 2018 at 20:00

Friday, February 9 2018 at 13:00

Jerusalem / Jerusalem Theater

Tuesday, February 6 2018 at 20:00

Savyon / Cultural Center

Thursday, February 8 2018 at 20:30

The Israel Camerata Jerusalem

Music Director and Founder: **Avner Biron**

The musicians

*principal player **assistant principal

1st Violin

Matan Dagan*
Natasha Sher*
Carmela Leiman**
Denice Djerassi
Yuki Ishizaka
Sophia Kirsanova
Roman Yusupov

2nd Violin

Hadas Fabrikant*
Eduard Reznik*
Arnold Kobiliansky
Michael Kontsevich
Keren Shoshani
Omri Tzach

Viola

Michael Plaskov*
Doron Alperin
Boris Rimmer
Eduard Shubaev

Cello

Marina Katz*
Zvi Orleansky*
Alexander Sinelnikov**
Esther Valladares

Bass

Dmitri Rozenzweig*
Shai Peker

Flute

Esti Rofé*

Oboe

Muki Zohar*
Ori Meiraz

Bassoon

Mauricio Paez*
Kristijonas Grigas

French Horn

Alon Reuven*
Ruth Varon

Timpani

Karen Phenpimon-Zehavi*

Guest musicians: Yizhar Karshon, organ

Board of Directors and Members of Association

*Member of the board

Roni Zehavi*, Chairman	Prof. Shlomo Biderman	Prof. Menachem Fisch	Prof. Uri Karshon	Baruch Shalev
Jacob Aizner*	Dr. Yoram Blachar*	Orly Froman*	Raanan Kop, CPA*	Dr. Lea Shamir-Shinan
Prof. Ruth Arnon*	Prof. Shmuel Cabilly	Prof. Benny Geiger*	Nissim Levy	Yehuda Zisapel
Avner Azulay*	Ruth Cheshin*	Efrat Weiman Gershony*	Moshe Michles*	Gershon Zohar
Talma Barabash-Knoller, CPA	Ilan de Vries*	Yair Green, Adv.*	Prof. Dafna Schwartz*	
Prof. Avi Ben Basat	Robert Drake	Prof. Moshe Hadani*	Dov Shafir	

Administration

General Manager: Amiram Shealtiel	Sales Manager: Dagan Feder	Stage Manager: Valery Aksyonov
Administrative Manager: Michael Kontsevich	Librarian: Guy Armon	Legal Advisor: Adv. Ami Folman
Producer: Anat Richter		Accountant: Sarit Yitshaki

Office: 13 HaHagana St. (HaGiv'a HaTsarfatit) Jerusalem | Tel: +972-2-5020503 Fax: +972-2-5020504

Internet: www.jcamerata.com | Email: info@jcamerata.com

The Orchestra is supported by: The Ministry of Culture and Sport | The Municipality of Jerusalem
and by the generous support of various donors.



34
2017
2018



Stabat Mater

Stabat Mater